

ЎТМИШГА НАЗАР

3-МАХСУС СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-3

LOOK TO THE PAST

SPECIAL ISSUE-3

Бош мухаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Муртазаева Рахбар Хамидовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Бош мухаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Джураева Нилуфар Далибаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон жаҳон тиллари университети

«Ўтмишга назар» илмий журнали тахририй маслаҳат кенгаши
редакционный совет научного журнала «Взгляд в прошлое»
Editorial board of the scientific journal Looking into the past

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори,
профессор, академик,
Ўзбекистон Миллий университети

Бобожонова Дилором Бобожонова
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон жаҳон тиллари
университети

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Кебадзе Мадонна
тарих фанлари доктори, Телави
давлат университети, Грузия

Аширов Адхам Азимбаевич
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Агзамова Гулчехра Азизовна
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Бурдишвили Майя
тарих фанлари доктори, Телави
давлат университети, Грузия

Кожакеева Ляззат Темировна
тарих фанлари доктори, доцент,
Хотин-қизлар давлат педагогика
университети, Қозоғистон

Ульжаева Шохистахон Мамажоновна
тарих фанлари доктори,
Тошкент кимё - технология институти

Бабаджанова Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари университети

Ширванова Тарана Амирага кызы
тарих фанлари номзоди, доцент
Азербайжон давлат
иқтисодиёт университети

Гоффоров Шокир Сафарович
тарих фанлари доктори, профессор
Самарқанд давлат университети

Эргашева Юлдуз Алимовна
Тарих фанлари доктори, профессор,
Қариш муҳандислик-иқтисодиёт
институти

Теймураз Ахалмосулишвили
профессор, Телави давлат
университети, Грузия

Халикова Рахбар Эргашевна
тарих фанлари доктори, профессор,
Тошкент давлат техника университети

Ишанходжаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Абдуллаева Яхшибека Атамуратовна
тарих фанлари доктори, доцент
Нукус давлат педагогика институти

Мустафаева Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари доктори
Ўзбекистон Республикаси
Фанлар академияси

Маҳкамova Надира Раҳмановна
тарих фанлари доктори, профессор,
Тошкент ахборот технологиялари
университети

Ерметов Аваз Абдуллаевич
тарих фанлари доктори, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Джоробекова Айнуэр Эшимбековна
тарих фанлари номзоди, профессор,
Дипломатия академияси,
Қозоғистон Республикаси

Рахмонкулова Зумрад Бойхуразовна
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети

Расулов Абдуллажон Нуриддинович
тарих фанлари доктори, профессор
Наманган давлат университети

Ковалев Борис Николаевич
тарих фанлари доктори, профессор
Санкт-Петербург Тарих институти

Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Ауанасова Алима Мусировна
тарих фанлари доктори, профессор
Давлат тарихи институти, Қозоғистон

Бегалинова Калимаш Капсамаровна
фалсафа фанлари доктори, профессор
Ал-Фаробий номидаги Қозоғистон
Миллий университети, Қозоғистон

Хайдаров Муродилла Махмудалиевич
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети

Алиева Лале
тарих фанлари доктори,
Озарбайжон давлат университети

Санпова Камола Давляталиевна
тарих фанлари доктори, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Исмаилова Алмаз
тарих фанлари доктори,
Догистон мустақил университети

Иноятowa Диларам Маниглиевна
Тарих фанлари доктори (DSc)
Ўзбекистон Миллий университети

Одилов Абдор Анварович
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Толибоева Нодира Одилжоновна
Тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD)

Page Maker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

1. Сайпулла Турсунов СУРХОН ВОҲАСИДА СОВЕТ РЕЖИМИНИНГ ЎРНАТИЛИШИ.....	10
2. Рахбар Холиқова РОССИЯ ИМПЕРАТОРЛИГИ СИЁСИЙ АГЕНТЛИГИНИНГ БУХОРО АМИРЛИГИДАГИ ФАОЛИЯТИ ТАРИХИДАН.....	20
3. Лалихон Мухамеджанова XIX АСРНИНГ ОХИРИ XX АСР БОШЛАРИДА ЖАДИДЧИЛИКНИ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА УНИНГ МИЛЛИЙ УЙҒОНИШ ҲАРАКАТИ СИФАТИДАГИ МОҲИЯТИ..	32
4. Барно Убайдуллаева ЎЗБЕКЛАРНИНГ РЕПРОДУКТИВ ОРИЕНТАЦИЯСИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР ВА УНИНГ БОЛА ТАРБИЯСИГА ТАЪСИРИ (XX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ XXI АСР БОШЛАРИ).....	47
5. Дилдора Алиназарова УРУШДАН КЕЙИНГИ ЙИЛЛАРДА ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ДАВРИЙ НАШРИЁТ ТИЗИМИДАГИ ТАРКИБИЙ ЎЗГАРИШЛАР.....	59
6. Қахрамон Алманов, Илхом Жураев XX - XXI АСР БОШЛАРИДА МИРЗАЧЎЛ ВОҲАСИ АҲОЛИСИНИНГ ХЎЖАЛИК ТУРМУШ ТАРЗИ ВА МОДДИЙ МАДАНИЯТИ.....	68
7. Қахрамон Алманов ЖИЗЗАХНИНГ ХОНЛИКЛАР ДАВРИДАГИ АҲАМИЯТИ ВА МАНБАЛАРДА ЁРИТИЛИШИ.....	76
8. Жамшид Адиллов АЛЕКСАНДР БЕКОВИЧ-ЧЕРКАССКИЙНИНГ ХИВА ХОНЛИГИГА ЮРИШИ РОССИЯЛИК ШАРҚШУНОСЛАР ТАДҚИҚОТЛАРИДА.....	82
9. Дилзода Алимкулова ЎЗБЕКИСТОН ТАСВИРИЙ САНЪАТИГА НАЗАР.....	89
10. Fazilat Akramova FARG'ONA VODIYSIDA YENGIL SANOATNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI TARIXI.....	95
11. Мурот Алланазаров БУТУНБУХОРО МАРКАЗИЙ ИЖРОИЯ ҚЎМИТАСИ ВА МИЛЛИЙ РАҲБАР АРБОБЛАР ФАОЛИЯТИ.....	100
12. Гулмира Азаматова ЎЗБЕКИСТОНДА АҲОЛИ МИГРАЦИЯСИ ҲАРАКАТЛАРИ МАСАЛАЛАРИ ВА МИГРАНТЛАР ФАОЛИЯТИ ТАҲЛИЛИ.....	106
13. Sayyora Atadjanova, Sevar Gaibnazarova ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРИЗМНИНГ ЯНГИ ТУРЛАРИНИ РИВОЖЛАНИШИ.....	112
14. Aloxunov A.A. ANDRONOVO MADANIYATINING O'RTA OSIYO CHORVADOR JAMOALARINING MODDIY MADANIYATDA AKS ETISHI.....	119
15. Раҳматжон Арслонзода ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА АРХИВ ИШИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ.....	124

16. Шерзод Абдужаббаров ИННОВАЦИОН ТАЪЛИМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ СОҲАСИДА КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЎРТАСИДА ҲАМКОРЛИК.....	133
17. Ravshan Abdusohirov, Matluba Jo`rabekova O'ZBEKLARDA BOLA TUG'ILISHI BILAN BOG'LIQ IRIM-SIRIM MAROSIMLAR VA ULARNING TARIXIY TARAQQIYOTIDAGI O'ZIGA XOSLIKLAR.....	147
18. Жалолиддин Аннаев ТАРМИТА-ТЕРМИЗ БУДДАВИЙЛИК МАДАНИЯТИ.....	155
19. Аннаева Зарифа ЎЗБЕКИСТОНДА ЭКОЛОГИК МУАММОЛАР ВА УНИНГ ЕЧИМИ БОРАСИДАГИ ҲАРАКАТЛАР.....	163
20. Сардор Аҳмедов СУРХОНДАРЁ ТОЖИКЛАРИНИНГ АНЪАНАВИЙ КИЙИМЛАРИ.....	168
21. Манзурахон Балтабаева ЭРТА ТУРМУШ ВА ЭРТА ТУҒРУҚНИНГ САЛБИЙ ОҚИБАТЛАРИ (Африка, Жанубий Осиё давлатлари ва Ўзбекистон мисолида).....	174
22. Turon Babaraximov, Kamolaxon Abduraxmonova SIYOSIY MANSUBLIK TUSHUNCHASINING PAYDO BO'LISHI VA MAZMUNI.....	181
23. Назокат Бозорова ТАРИХ ДАРСЛАРИДА ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИГА ОИД МАНБАЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ УСУЛЛАРИ.....	186
24. Элбек Ботиров МАРКАЗИЙ ОСИЁ БОЖХОНА ИШИ ЭВОЛЮЦИЯСИ: САВДО ЙЎЛЛАРИ, НАЗОРАТ МАСКАНЛАРИ ВА БОЖ ЙИГИМЛАРИ ТАРИХИДАН.....	192
25. Габриэльян С.И. БРИТАНИЯНИНГ ТАМАКИ МОНОПОЛИЯСИ ВА XIX АСРНИНГ ОХИРИДА ЭРОНДА МИЛЛИЙ-ОЗОДЛИК КУРАШИ БОШЛАНИШИ.....	199
26. Санжарбек Давлетов, Зухра Ражабова ХОРАЗМ ВОҲАСИДАГИ ТАРИХИЙ-МАДАНИЙ МЕРОС ОБЪЕКТЛАРИ – ТУРИСТИК САЛОҲИЯТНИ ОШИРИШ ОМИЛИ СИФАТИДА.....	211
27. Нилуфар Джураева МАЪРИФАТПАРВАР ЖАДИДЛАРНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР МАСАЛАСИДАГИ ҚАРАШЛАРИ.....	220
28. Отабек Дуланов СУРХОН ВОҲАСИ ЖУЗЛАРИНИНГ АНЪАНАВИЙ ТАОМЛАРИ.....	226
29. Расулжон Дусчанов ЎЗБЕКИСТОН ССР ДА СОЛИҚЛАРНИНГ БАЪЗИ ТУРЛАРИ.....	232
30. Хуршид Жуманазаров ТАБИБЛАРНИНГ ЎЗБЕК ХАЛҚ ТАБОБАТИДАГИ ЎРНИ.....	239
31. Камола Жураева ЎЗБЕКИСТОННИНГ ТАШҚИ СИЁСАТ АЛОҚАЛАРИ: ТАРИХ ВА ЗАМОНАВИЙЛИК.....	246

32. Зоиржон Ёдгоров ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ СОҲАСИДА ЯНГИ МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАРНИНГ ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИ ВА УНДАН КЎЗЛАНГАН МАҚСАДЛАР.....	254
33. Zebiniso Zaynabidinova AKADEMIK SAYERA SHARAFOVNA RASHIDOVANING ILMIY FAOLIYAT DAVRIDAGI ILK ISHLARI (1967-1985).....	267
34. Мухаммаджон Исамиддинов ҚАДИМГИ МАРҒИЁНА ВА БАКТРИЯ ҲУДУДИДАГИ ЯЗ-П АРХЕОЛОГИК КОМПЛЕКСЛАРИНИ ДАВРЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ.....	271
35. Абдуғаппор Инсопов ЎЗБЕКИСТОНДА НОДАВЛАТ НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТЛАРИНИ ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖЛАНИШ ТАРИХИ.....	277
36. Elyorjon Karimov O'ZBEKISTONDA IKKINCHI JAHON URUSHI YILLARI DAVRIDA EVAKUATSIYA QILINGAN SANOAT KORXONALARI ISHINING TASHKIL ETILISHI.....	286
37. Сайёра Мирсоатова ҚОПЧИҒОЙ УСТАХОНАСИ МУСТЪЕ ДАВРИ КОМПЛЕКСИНИНГ МАДАНИЙ-ДАВРИЙ ХОСЛИГИ ҲАҚИДА.....	292
38. Ғайрат Мамаражабов ЎЗБЕК ҲУНАРМАНДЛАРИНИНГ МИЛЛИЙ КИЙИМЛАРНИ ЯРАТИШДАГИ ФАОЛИЯТИ.....	298
39. Салимахон Мадьярова ТУРКИСТОН ОЛИМЛАРИ ТУРМУШНИНИ ЯХШИЛАШ КОМИССИЯСИ.....	304
40. Олтиной Масалиева ЯПОНИЯ ДАВЛАТИДА БУХОРО ХОНЛИГИ ТАРИХИГА ҚИЗИҚИШ.....	312
41. Рахмон Мухаммадиев ЛИДЕР ШАХС ФЕНОМЕНИ ВА УНИНГ ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА ТУТГАН ЎРНИ.....	316
42. Олтиной Масалиева САЙИД МУҲАММАД НОСИР ВА УНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА САҚЛАНАЁТГАН ҚЎЛЁЗМАЛАРИ.....	322
43. Дилмурод Маллаев СУРҲОН ВОҲАСИ УЙ-ЖОЙЛАРИ: ТАРИХИЙ АНЪАНАЛАР.....	326
44. Орифхужа Муминов ҚАДИМ ВА ИЛҚ ЎРТА АСРЛАРДА КЕШ ВОҲАСИНИНГ АРХЕОЛОГИК ЎРГАНИЛИШ ТАРИХИ.....	332
45. Дилдора Мўсинова МУСОХОНХОЖА ДАҲБЕДИЙНИНГ "БАДР УЛ-АСРОР ВА САНАД УЛ-АБРОР" АСАРИ ҲАҚИДА.....	339
46. Темур Мўминов ИБРОҲИМ МЎМИНОВ ВА УНИНГ ДАВРИ.....	343

47. Акмал Мухаммадиев ПАЛЕОЛИТИШУНОСЛИКДА ХОМ-АШЁДАН ФОЙДАЛАНИШ СТРАТЕГИЯСИНИ ЎРГАНИЛИШИ (МЕТОДОЛОГИК ТАҲЛИЛ).....	353
48. Абдикамил Нарбеков ДИНИЙ ФУНДАМЕНТАЛИЗМ ВА ЭКСТРЕМИЗМГА ҚАРШИ КУРАШ МУАММОЛАРИ.....	359
49. Бахтиёр Назиров МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ СОҲАСИДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН ИСЛОҲОТЛАРНИНГ ТАРИХИЙ ТАҲЛИЛИ.....	366
50. Аслиддин Ортиқов ЎЗБЕК КИНЕМАТОГРАФИЯСИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ЖАРАЁНИ: САНЪАТ ЁКИ САНОАТ ТУРИ СИФАТИДА.....	372
51. Аҳмаджон Оринов СЦЕНОГРАФИЯДА ЁРУҒЛИКНИНГ АҲАМИЯТИ.....	377
52. Хабибжон Олимжонов ТУРКИСТОН ЎЛКА ВИЛОЯТЛАРИДА КУТУБХОНАЛАРНИНГ ОЧИЛИШИ.....	382
53. Икромиддин Остонакулов, Тўлғаной Маматкулова XIX АСР ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ТАРИХИНИ ЎРГАНИШДА РОЖИЙ МАРҒИНОНИЙ МЕРОСИНИНГ ЎРНИ.....	392
54. Зумрад Рахмонкулова БУХОРО АМИРЛИГИ ВА УСМОНИЙЛАР ДАВЛАТИ ЎРТАСИДАГИ ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАР ТАРИХИДАН (XVIII-XIX АСР БОШЛАРИДА).....	397
55. Хасанбой Рахматиллаев ТУРКИСТОНДА XIX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИДАГИ ЭТНИК ЖАРАЁНЛАР.....	407
56. Одинахон Рахманова ОЛИМХОН САЛТАНАТИ ТАРИХИДАН: ШАЙХ ВА СЎФИЙЛАРГА ИШОНЧСИЗЛИК.....	413
57. Хасанбой Рахматиллаев МАРКАЗИЙ ОСИЁНИНГ ҚАДИМГИ ДАВР ЭТНИК ТАРИХИНИ ЁРИТИШДАГИ АЙРИМ МУАММОЛИ МАСАЛАЛАР ВА УСУЛЛАРГА ДОИР.....	418
58. Хайрулла Рахматов БУХОРО АМИРЛИГИ АҲОЛИСИНИНГ ЭТНИК ТАРКИБИ ХУСУСИДА (XIX асрнинг иккинчи ярми – XX аср бошлари).....	424
59. Muhiddin Rajabov O'RTA OSIYODA MILLIY-HUDUDIIY CHEGARALANISHNING O'TKAZILISHI: MAQSAD, MOHIYAT VA OQIBAT (XORIJ TADQOQOTCHI OLIMLARI NIGOHIDA).....	430
60. Maftuna Rajabova TOLERANTLIK FENOMENINING TARIXIY – NAZARIY TAHLILI.....	437
61. Саломова Л.И. ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АРХИВИДА САҚЛАНАЁТГАН ТУРКИСТОН АССР ТАРИХИГА ОИД ҲУЖЖАТЛАР ТАҲЛИЛИ.....	446

62. Ойдина Сатимова ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДАГИ ТУРКИСТОНЛИК АСИРЛАР ТАҚДИРИДАН.....	452
63. Равшан Сиддиқов ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИНГ ИСЛОҲ ҚИЛИШНИ ЗАМОНАВИЙ ХОРИЖИЙ ТАРИХШУНОСЛИГИ.....	459
64. Хуршида Тиллаходжаева ФУҚАРОЛИКНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ БЎЛИМЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА ТАШКИЛИЙ-ҲУҚУҚИЙ ЧОРА-ТАДБИРЛАР (УЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ, УЛАРНИ ЯРАТИЛИШИДАГИ МУАММОЛАР) ХУСУСИДА.....	466
65. Рўзикул Толибов, Санобар Толибова ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАНУБИ-ШАРҚИЙ ОСИЁ МАМЛАКАТЛАРИ БИЛАН МАДАНИЙ-ГУМАНИТАР АЛОҚАЛАРИ.....	475
66. Равшан Турсунов XIX АСРНИНГ 2 ЯРМИДА ТУРКИСТОН ЎЛКАСИДА СОДИР БЎЛГАН ҚУМ ВА ЧАНГ БЎРОНЛАРИ ТАРИХИГА НАЗАР.....	482
67. Икромжон Умаров КЎҲИТАНГТОҒ ҚИШЛОҚЛАРИДА ЁМҒИР ЧАҚИРИШ МАРОСИМЛАРИНИНГ ЎТКАЗИЛИШИ.....	493
68. Анвар Уроқов ЎЗБЕКИСТОН РАНГТАСВИР САНЪАТИГА ОИД АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР.....	503
69. Мавлюда Файзуллаева АНЪАНАВИЙ ТАОМЛАНИШ ВА ТРАНСФОРМАЦИОН ЖАРАЁНЛАР.....	508
70. Мавлон Эргашев ЧАҒОНИЁННИНГ ЎРТА АСРЛАР ШАҲАРЛАРИ.....	515
71. Хайрулла Қобилов СУРХОНДАРЁ ОКРУГИДА ЖАМОАЛАШТИРИШ ДАВРИДАГИ ОММАВИЙ ҚАТАҒОНЛИКЛАР.....	522
72. Ra'no Mamirjonovna XALQ TA'LIMI TIZIMIDAGI BOLSHEVISTIK SIYOSAT: MILLIY MAORIF TIZIMI VA TA'LIMDA SOVET MODELINI TATBIQ QILINISHI.....	528
73. Ислон Қаршиев ЖАНУБИЙ ЎЗБЕКИСТОН ҚЎНҒИРОТЛАРИ.....	533
74. Давлат Қудратов ҚАДИМГИ ДАВР ШАҲАРЛАРИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖЛАНИШ ГЕНЕЗИСИ ТАҲЛИЛЛАРИ.....	539
75. Қахрамон Шоназаров УЧИНЧИ РЕНЕССАНС ПОЙДЕВОРИНИ ҚУРИШДА ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШ МАСАЛАЛАРИ.....	551
76. Ғайрат Хамраев БУҲОРО АМИРЛИГИНИ ТАШКИЛ ЭТГАН МИЛЛИЙ-ЭТНИК ГУРУҲЛАР ХУСУСИДА (ТОЖИКЛАР МИСОЛИДА).....	556

77. Суннатилла Ҳамраев, Мадина Адилова СОВЕТ ТАРИХШУНОСЛИГИДА БУХОРО АМИРЛИГИ ВА РОССИЯ ИМПЕРИЯСИ ЎРТАСИДАГИ ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАР ТАРИХИ (XX АСРНИНГ 60–80 ЙИЛЛАРИ).....	563
78. Феруза Ҳасанова ЎЗБЕКИСТОНДА УЧИНЧИ РЕНЕССАНС ДАВРИДА ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ФАОЛЛИГИ.....	570
79. Akmaljon Xoldarov NEMISLARNING O'RTA OSIYOGA KIRIB KELISHI (FARG'ONA VODIYSI MISOLIDA).....	575
80. Нодирбек Момунович Ҳамаев АНВАР ПОШШОННИНГ ШАРҚИЙ БУХОРОДА СОВЕТ ҲУКУМАТИГА ҚАРШИ КУРАШИ (матбуот материаллари асосида).....	581
81. Иброҳим Хидиров ҚАДИМГИ СУҒДНИНГ МАРКАЗИЙ ОСИЁ МИГРАЦИЯ ТИЗИМИДАГИ ЎРНИ.....	586
82. Урол Худойкулов ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАНУБИЙ ВИЛОЯТЛАРИДА САНОАТНИНГ БИР ТОМОНЛАМА ТАРАҚҚИЁТИ: МАСАЛАЛАРИ МУАММО ВА ЗИДДИЯТЛАР (XX аср 70- 80 йиллар асосида).....	593
83. Тўлқин Худойкулов ХИВА ИНОҚЛАРИНИНГ МАРКАЗИЙ ВА МАҲАЛЛИЙ БОШҚАРУВ ТИЗИМИ. МАНСАБ ВА УНВОНЛАР.....	599
84. Хулкар Холикулова ИМКОНΙΑТИ ЧЕКЛАНГАН БОЛАЛАРНИ ЖАМИЯТГА МОСЛАШТИРИШДА ТАЪЛИМНИНГ ТУТГАН ЎРНИ.....	610
85. Тўлқин Худойкулов ҚЎҚОН ХОНЛИГИ ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚ АҲОЛИСИНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИ ҲАҚИДА АЙРИМ МАЪЛУМОТЛАР.....	618
86. Мунира Хўжанова 1920-1940 ЙИЛЛАР ҚОЗОҒИСТОНДА БОЛАЛАР ҚАРОВСИЗЛИГИ ВА БОЛАЛАР УЙЛАРИ ФАОЛИЯТИ.....	628
87. Sherzod Hazratkulov FUQAROLIK JAMIYATI KONSEPSIYASI RIVOJIDA IJTIMOY SIYOSAT VA IJTIMOY ADOLAT FENOMENLARI.....	633
88. Sherzod Hazratkulov IJTIMOIY SIYOSATNI AMALGA OSHIRISH INDIKATORLARI VA MEZONLARI.....	639
89. Носир Хусанов ЖАМИЯТДА ПЛАКАТНИНГ ЎРНИ.....	645
90. Азизбек Холлиев ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАРНИНГ ФРОНТ ОРТИДАГИ ФИДОКОРОНА МЕҲНАТИ.....	653

91. Шайдуллаева Г.Ш. ҲИНД ВОДИЙСИДАН ТОПИЛГАН ОКС ЦИВИЛИЗАЦИЯСИГА ХОС СОПОЛ ИДИШЛАРИ.....	661
92. Гузаль Шарипова ЎЗБЕКИСТОН–МАЛАЙЗИЯ ҲАМКОРЛИГИНИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ.....	667
93. Саиданварбек Юлдашев МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ИЛК ЎРТА АСРЛАР ТАРИХИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ.....	676
94. Дилдора Юсупова ҒАРБИЙ ЕВРОПА ОЛИМЛАРИНИНГ XX АСР БОШЛАРИДА АРХИВШУНОСЛИК СОҲАСИДА ОЛИБ БОРГАН ТАДҚИҚОТЛАРИ.....	684
95. Мадаминов Баходир ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ САНЪАТ МУЗЕЙИНИНГ АЙРИМ НОЁБ ЭКСПОНАТЛАРИ ТАСНИФИ.....	690
96. Абдурасул Розаков XX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИДА АҚШДА НЕОЛИБЕРАЛИЗМ РИВОЖЛАНИШИНИНГ АСОСИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ.....	696
97. Xumora Pozilova QADIMGI FARG'ONA HUNARMANDCHILIGIDA TIRNAB SOLINGAN BEZAKLI SOPOL IDISHLAR.....	703
98. Гайратхон Мухтаров ЧОТҚОЛ ТОҒ ТИЗМАСИДАГИ ЯНГИ ТОПИЛГАН ҚОЯТОШ РАСМЛАР ЖОЙЛАШГАН ЎРНИ ВА ЛАНДШАФТИ.....	709
99. Икрамжон Исмаилов ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ТАЪЛИМ СИФАТИ ВА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИНГ РЕЙТИНГИ (ФАРҒОНА ВОДИЙСИ МИСОЛИДА).....	714
100. Музаффар Хўжамов 40 ЙИЛЛАРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ 50 ЙИЛЛАР БОШЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ БОРАСИДА ОЛИБ БОРИЛГАН НАРХ-НАВО СИЁСАТИ.....	722

ЎТМИШГА НАЗАР ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ LOOK TO THE PAST

Назokat Мамасoатoвна Бoзoрoвa,
Термиз давлат университети
Жаҳон тарихи кафедраси
илмий тадқиқотчиси

ТАРИХ ДАРСЛАРИДА ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИГА ОИД МАНБАЛАРДАН Фойдаланиш усуллари

For citation: Nazokat M. Bozorova, METHODS OF USING WORLD WAR II SOURCES IN HISTORY LESSONS. Look to the past. 2021, Special issue 3, pp.186-191

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5841226>

АННОТАЦИЯ

Таълим самарадорлигига бўлган эътиборнинг кучайиши жараёнида Ўзбекистон тарихини чуқур ўрганиш, миллий ифтихор руҳини сингдиришга ёрдам беради. Айниқса, мактабларда тарих фанини ўқитишда тарихий манбалардан фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга бўлиб бормоқда. Негаки, манбалардан дарс жараёнида фойдаланиш ўқувчиларда тарихнинг муайян даврига нисбатан қизиқишини ортишига, унинг тасаввурларини кенгайтиришига ёрдам беради. Шу билан бирга ўқувчиларда ижодкорлик руҳиятини ўстиришга қўмаклашади. Ушбу мақолада тарих фанини ўқитишда манбалардан фойдаланиш методикаси ёритиб берилди.

Калит сўзлар: Тарих дарслари, баҳолаш, умумтаълим мактаблари, ахборот-коммуникация технологиялари, таълим самарадорлиги, ижодкорлик.

Назokat Мамасoатoвна Бoзoрoвa,
Научный соискатель
кафедры Всемирной истории
Термезского государственного университета

МЕТОДЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСТОЧНИКОВ ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ В УРОКАХ ИСТОРИИ

АННОТАЦИЯ

Углубленное изучение истории Узбекистана в процессе повышения внимания к эффективности образования поможет привить дух национальной гордости. Использование исторических источников становится все более важным, особенно при преподавании истории в школах. Так как, использование источников на уроках помогает повысить интерес учащихся к тому или иному периоду истории, расширить их воображение. В то же время это помогает развивать творческий дух у учащихся. В данной статье описана методика использования источников в преподавании истории.

Ключевые слова: уроки истории, оценивание, общеобразовательные школы, информационно-коммуникационные технологии, эффективность обучения, творчество.

Nazokat M. Bozorova,
Scientific applicant of the Department
of World History of Termez State University

METHODS OF USING WORLD WAR II SOURCES IN HISTORY LESSONS

ABSTRACT

In-depth study of the history of Uzbekistan in the process of increasing attention to the effectiveness of education will help to instill a spirit of national pride. The use of historical sources is becoming more and more important, especially when teaching history in schools. Since the use of sources in the classroom helps to increase the interest of students in a particular period of history, to expand their imagination. At the same time, it helps to develop a creative spirit in students. This article describes a methodology for using sources in history teaching.

Index Terms: history lessons, assessment, general education schools, information and communication technologies, learning effectiveness, creativity.

1. Долзарблғи:

Мамлакатимиз умумтаълим мактабларида тарих дарсларини ўқитишда иккинчи жаҳон урушига оид манбалардан фойдаланиш методикасини қарор топтириш, тарих дарслари сифат ва самарадорлигини мустаҳкамлаш, дарсларда ўқувчиларнинг тарих фанига бўлган қизиқишини оширишда турли методик усулларни кенг тарғиб қилишга қаратилган тизимли ишлар амалга оширилмоқда. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида “жисмонан соғлом, руҳан ва ақлан ривожланган, мустақил фикрлайдиган, Ватанга содиқ, қатъий ҳаётий нуқтаи назарга эга ёшларни тарбиялаш, демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш жараёнида уларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш” каби устувор вазифалар белгилаб берилган. Шунинг ўзи ушбу масаланинг нечоғлик долзарб вазифага айланганлигидан далолат беради.

2. Методлар ва ўрганилганлик даражаси:

Мақолани ёритишда ҳудудий ёндошув, қиёсий ва статистик таҳлил каби усуллардан фойдаланилди. Унда тарих дарсларида иккинчи жаҳон уруши йиллари мавзусини ўрганишда манбалардан фойдаланиш методикаси ёритилади.

Тарих дарсига қўйиладиган замонавий талабларнинг ошиши, дарс турларининг ранг-баранглиги, тарихий манбаларга эътиборнинг кучайиши, замонавий педагогик ҳамда ахборот-коммуникация технологияларининг кундалик эҳтиёжга айланиши бугунги таълимнинг асл манзарасидир. Қолаверса, таълим самарадорлигига бўлган эътиборнинг заруратга айланиши жараёнида Ўзбекистон тарихини чуқур ўрганиш, ёшларни ўтмишимизнинг бой маданий ва маънавий мероси, жаҳон илмий тафаккури ва маданиятига қўшган ҳиссаси билан таништириш, маданиятимизнинг беназир алломалари номларини ҳурмат билан тилга олиш, улар билан фахрланиш, миллий ифтихор руҳини сингдиришга ёрдам беради. Шу боис, давлатимиз, миллатимизнинг ҳаққоний тарихини яратиш кенг жамоатчилигимиз учун ғоят муҳим ва долзарб масалага айланди. Мазкур муҳим ва долзарб масаланинг самарали ечимини топиш учун ёш авлоднинг тарихий онгини шакллантириш каби вазифа кун тартибидан жой олиши зарур. Бунинг учун, назаримизда, энг аввало тарих дарси билан боғлиқ бўлган ўқув жараёнида ижодкорлик муҳитини вужудга келтириш лозим. Ўқувчи тарихий ҳодиса-воқеалар, тарихий сахна-манзараларни чуқур англаши учун унда ижодкорлик руҳини уйғотиш йўллари излаш керак. Акс ҳолда мавҳум тасаввур билан ёки ёдлатиш усули орқали ўргатишга ўхшаган методлар замон талабига мутлақо жавоб бермайди.

Яна бир муҳим омил, ўқувчилар фаолиятини муайян тартиб асосида ташкил этиш, яъни олдинги дарсларда ўтилган мавзуларни кейинги дарслар мазмуни билан мунтазам тарзда иложи борица узвийлигини излаб топиш зарур. Бу ишни ташкил этар эканмиз, дарсларда тарихий манбалардан оқилона фойдаланиш лозим бўлади. Хусусан, тарих дарсларида иккинчи жаҳон урушига оид бўлган асарлар, фотосуратлар, хужжатли фильмлар, аудио ёзувлар, жангчи хатлари ва бошқа манбалардан фойдаланиш тобора муҳим аҳамият касб этиб бормоқда. Ана шундай манбалар қаторида С.Турсунов, Т.Пардаев, И.Умаров [1; 2; 3] каби тарихчи олимларнинг асарларини кўрсатишимиз мумкин. Дарсларни методик жиҳатдан ташкил этишда Ж. Йўлдошев, С. Усмонов [4], Т.Тошпўлатов, Я. Ғаффоров [5] кабиларнинг асарларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

3. Тадқиқот натижалари:

Албатта, ҳар бир педагог учун муҳимроқ бўлган яна бир омил – тарих дарсларида ўқувчилар жамоаси орасида ўзаро дўстона муҳитни вужудга келтириш муҳим аҳамият касб этади. Ижодкорлик руҳини уйғотиш деганда нима назарда тутилади? Бунда тарих дарсида қўлланиладиган ижодий топшириқлар орасида тарихнинг маълум бир мавзуларида ижодий ишларни ёзиш муҳим ўрин эгаллайди. Ижодий иш ёздириш орқали бир вақтнинг ўзида ўқувчиларда ёзма нутқни ривожлантириш, тарихий саналар, воқеалар, шахслар ва тарихий жойларни тасаввур қилиб, уни ёзма ифода этиш ижодий ҳамда тарихий тафаккур шакллантирилади. Ижодий ёзма ишлар учун танланадиган мавзулар ҳам албатта маълум талаблардан келиб чиқиши лозим. Жумладан, мисол тариқасида қуйидагича мавзунини танлаш мақсадга мувофиқ: «Мен иккинчи жаҳон уруши тарихига ҳақида нималарни биламан? (масалан, ўзбекистонликларнинг урушга қўшган ҳиссаси). Бундай мавзунини ёритишда, табиийки, ўқувчи 1941-1945 йиллардаги воқеаларга ҳаёлан ташриф буюриши, уруш жараёни, воҳанинг ижтимоий-иқтисодий ҳолати, воҳа аҳолисининг уруш йилларидаги турмуши, воҳадан қанча кишилар жангга кетганлиги, фронт ортида туриб меҳнат қилган кишилар сони ҳақида маълумотларни келтириши керак. Масалан, уруш йилларида қаҳрамонлик кўрсатган шерободлик Тилло Файзиева, Вера Вялочкина, Анна Шумихина, А.И.Фомина, А.Ф.Марченко каби ўнлаб аёлларнинг номлари ҳарбий-тарихий солномаларда қайд этилганлигини [6] мисол тариқасида келтирилиши мумкин. Натижада, у бир вақтнинг ўзида бошқа фанлардан олган билимларини ҳам қайта тиклаш, эсга олиш, ўзаро боғлаш амалларини ишга солади.

Шу мазмунда тарих дарслари доирасида ижодий ёзма ишлар учун мавзулар ранг-баранг бўлиши ўқувчининг қизиқишини оширади, мисол учун, «Маҳалламиз фаҳри», «Сурхон воҳаси аёлларининг фронт ортида кўрсатган қаҳрамонликлари», «Уруш номинг ўчсин жаҳонда». Бу мавзуларни ёритишда ўқувчи албатта тарихнинг ўша даврини тасаввур қилиб, ўша давр руҳини сезиб, маълум даражада ўзини ўша давр мулозими сифатида кўрсатиши лозим бўлади. Бунинг учун ўқувчилар 1941 йилнинг 15 октябрига қадар вилоят бўйича 800 хотин-қиз “Фронтга кетган йигитларнинг ўрнини олиш керак” деган чақириқ билан чиққанлиги [7], урушнинг дастлабки ойларида МТСи қошида ташкил қилинган қисқа муддатли тракторчилар тайёрлаш курсини Шеробод туманидан 83, Жарқўрғон туманидан 62, Бойсун туманидан 70 хотин-қиз трактор бошқариш сирларини ўрганганлиги [8] ҳақидаги маълумотларга эга бўлиши лозим.

Тарих дарсларида ўқувчилар фаоллигини ошириш мақсадида ўқитувчи албатта яна бир жиҳат – синфдаги муҳитни тўғри баҳолашни инобатга олиши керак. Айнан шу ўринда дарс мазмунидан келиб чиқиб муаммоли вазиятни юзага келтириш мақсадга мувофиқдир. Таъкидлаш жоизки, муаммоли вазиятни ўқув машғулотларининг барчасида шакллантириш мумкин. Уни дарс жараёнида қанча кўп шакллантириш ўқитувчига боғлиқ. Муаммоли вазиятнинг аҳамияти шундаки, у ўқувчилар диққатини бир жойга (муаммога) қаратади ва ўқувчиларни изланиш, фикрлашга ўргатади. Муаммоли вазиятни яратганда ўқитувчи ўқувчилар ўз диққатларини нималарга қаратишлари кераклигини айтиши мақсадга мувофиқдир. [9] Бунинг учун ўқитувчи:

1. «Сиз яшаб турган маҳаллангизда урушга ўз ҳиссасига қўшган қаҳрамонлардан кимларни биласиз?» деган саволни қўйиб муаммоли вазиятни яратади ва ўқувчиларнинг фикрларини эшитиши. Барча фикрларни эшитгач, саволга яқин хулоса эълон қилинади.

2. Иккинчи жаҳон урушида иштирок этган кишиларни қаҳрамонликларини таҳлил қилинг. Нима учун фашизм енгилди? Бу савол билан ўқитувчи иккинчи муаммоли вазиятни вужудга келтиради. Ўқувчилар ечим жараёнида ўқитувчи билан бирга ҳаракат қилиб, муаммо юзасидан фикр-мулоҳазаларини баён этиб, муаммонинг ечимига ўз ҳиссаларини қўшади. Тарих дарсларида ижодкорлик руҳини уйғотишда харита билан ишлаш ҳам яхши самара беради. Бунинг учун харита биланиш, харита орқали у ёки бу воқеалар ривожини кузатишни ўргатиш шогирдлар қалбида тарихий ҳодисаларга нисбатан синчковлик туйғусини уйғотади. Қуйида харита орқали ижодий ишни ташкил қилиш учун топшириқлардан намуналар келтирилади.

Иккинчи жаҳон уруши бўлиб ўтган ҳудудлар харитасини ишлаш.

Ушбу жараёнда ўқитувчининг асосий вазифаси нимадан иборат бўлади? Аввало, ўқувчилар мустақил ҳолда харита ишлаганда уни турли расмлар, иллюстрация ва изоҳлар билан тасвирлашларига алоҳида аҳамият бериш керак. Иккинчидан, харита тузишда ўқувчиларга география фанидан харита тузишга қўйиладиган талабларни эслатиш ва зарурат туғилганда уларни тушунтириш лозим. Тарих дarsi машғулотида ўқувчиларнинг ижодкорлик руҳини ривожлантиришда синфда баҳс, мунозара ва, энг самаралиси, дебатлар ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Дебатлар ўқувчиларни танқидий фикрлаш, турли масалаларни ўрганиш ва ўзлари ҳақ эканлигига бошқаларни ишонтиришга ўргатади [10].

Бу ҳолда ўқитувчига қўйиладиган талаб асосан ўтказиладиган дебатнинг мавзуси аниқ, тасдиқловчи тугалланган фикр шаклида бўлишини ташкил этиш ва таъминлашдан иборат бўлади. Мисол тариқасида, тарих дарсларида қуйидаги мавзуларда дебат ўтказиш мумкин:

1. Иккинчи жаҳон урушида Ўзбекистон халқи ўз ҳиссасини қўшди.

2. Урушда иштирок этган барча халқларнинг бирдамлиги урушнинг ғалаба билан якунланишига сабаб бўлди.

3. Фронт ортида кишиларнинг меҳнати жангчилар қаҳрамонликларига сабаб бўлди.

Тарих дарсларида дебат ўтказиш учун ўқувчилар ва ўқитувчининг ўзи ҳам махсус тайёргарликка эга бўлиши ҳамда дебатнинг мавзуси олдиндан эълон қилиниши шарт. Албатта, ўқувчиларнинг тарихий онг, тарихий хотирасини шакллантиришда уларнинг ижодий фикрлаши, мустақил билим эгаллаш кўникмаларини ривожлантириш жуда муҳим. Шу ўринда ўқувчиларнинг ўзларида мавжудбилим, кўникма ва малакаларни турли вазиятларда қўллаш орқали янги маълумотларни ўзлаштиришда дарсда ташкил этилиши мумкин бўлган дидактик ўйинлар ҳам катта роль ўйнайди. Бундай ўйинлар асосан жамият ҳаётидан олинади.

Ўқувчиларнинг ижодий изланиши, мустақиллиги, мантикий фикрлашини ривожлантириш, қўшимча билим олишга бўлган эҳтиёжларни қондиришда шубҳасиз ижодий ўйинлар яхши самара беради. Тарих дарсларида вужудга келтирилган муаммоли вазиятларни ўқувчилар гуруҳининг ўзаро ҳамкорликда аввал ўзлаштирилган билим, кўникма ва малакаларни ижодий изланиш ва қўллаш орқали ҳал этишга қаратилган дидактик ўйинлар табиий ҳолда ўқувчининг ижодий руҳини уйғотади ҳамда ривожлантиради. Чунки бундай дидактик ўйинли дарсларда ўқувчилар ҳамкорликда ишлаб, ўз билимларини янгивазиятларда қўллаб, янги билимларга эга бўладилар. Натижада ўқувчиларда ўз билим вақобилятиларига ишонч ҳосил бўлади, ҳар бир ўқувчи сидқидилдан ҳар қандай пухта тайёргарлик муваффақият гарови эканлигини англаб, чинакам билим олишга жиддий киришади.

Умуман олганда, тарих дарсларида ўқувчиларнинг фаоллигини ошириш масаласи ёшлар маҳаллий иккинчи жаҳон уруши тарихига оид бўлган манбаларга қизиқиши, жумладан, ўз тарихига бўлган муҳаббат туйғуларини шакллантириш муаммолари ва уларнинг ечимига йўналтирилади. Аммо бу фақат шу тор доирадаги вазифалар дегани эмас. Айнан тарих дарсларида ёшлар фаоллигини ошириш масаласини назарда тутиб, ўқитувчи

шогирдларининг ҳар қандай ҳаётий воқеага шахсий фикри, хулосаси ҳамда муносабатини ифодалашини шакллантириб ривожлантира боради. Юқорида таъкидлаганимиздек, ижодкорлик муҳитини яратишда барча дарсларда бўлгани каби тарих дарсларида ҳам муаммоли вазиятлар алоҳида аҳамиятга эга. Муаммоли ўқитиш ўқитувчидан маҳорат талаб қилади ва табиийки, ўқувчини ҳам шунга ундайди. Муаммоли вазиятни вужудга келтириш, маҳаллий иккинчи жаҳон урушига оид манбалар билан ишлашда муаммони ҳалқилиш учун ўқувчиларнинг фаол иштирокини таъминлаш, мустақил фикр юритишга жалб қилиш ўқитувчининг ўзидан ҳам ижодкорликни талаб этади. Бундай жараёнда ўқувчилар изланишлар, ўрганишлар натижасида манбалардан унумли фойдаланиш орқали мустақил фикрлаш ва мустақил тафаккур юритишни ўзлаштира оладилар.

Тарих фани ўқитувчиси ҳамиша бир қондани ёдда тутиши лозим. Бу қонданинг талқинига кўра, тарих фани, энг аввало, ҳар бир фуқарони, айниқса, ёшларимизни халқ ўтмишининг мазмуни ва моҳиятини англаш, бой маънавий ва маданий меросимизни қадрлаш, уни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, пировард улар билан юрак-юракдан ифтихор қилишга ўргатади. Ўзимизнинг бой ўтмиш меросимиздан руҳий мадад ва ибрат намунасини олишга кенг ва бепоян имкон яратади. Одамлар қалбида эзгулик ва яхшилик туйғуларини шакллантириб, бугунги авлод кимларнинг авлоди эканини ойдинлаштириб, кимларнинг зоти ва ворислари эканини англашга йўналтиради.

4. Хулосалар:

Хулоса қилиб айтиш мумкинки:

1) Бугун фани ўқитиш методикасида таълимнинг турли усул ва воситалари илмий жиҳатдан асослаб берилган. Ўқитувчи танлаган дидактик материалнинг мазмун ва характерида келиб чиқиб, унга мос тарзда усулва воситаларни қўллаб, таълимий фаолиятига тўғри жорий қилишни йўлга қўйса, ўқувчининг фаоллигини ошириш масаласининг ечими енгилроқ бўлади;

2) Иккинчи жаҳон урушига оид манбаларидан фойдаланишда дарс ишланмасини тайёрлаш жараёнида ўқитувчи албатта ўқувчиларнинг билиш имкониятларини инобатга олса, уларнинг тарихий билимларини шакллантириш нисбатан осон кечади.

Иктибослар/Сноски/ References:

1. Турсунов С., Пардаев Т. Унутилмас жасорат. –Тошкент, 1995. (Tursunov S., Pardaev T. Unforgettable courage. –Tashkent, 1995.)
2. Соатов О., Турсунов С., Умаров И., Тошев К. Фронтдан келган хатлар. –Тошкент: Тафаккур, 2020. (Soatov O., Tursunov S., Umarov I., Toshev K. Letters from the front. – Tashkent: Tafakkur, 2020.)
3. Умаров И., Раҳмонов Х., Худойбердиев Э. Сурхон воҳасида этник тарих ва этномаданий жараёнлар (хатакилар уруғи мисолида). –Тошкент, 2014. (Umarov I., Rakhmonov H., Khudoyberdiev E. Ethnic history and ethnocultural processes in the Surkhan oasis (on the example of the xatak tribe). –Tashkent, 2014.)
4. Ўлдошев Ж., Усмонов С.А. Замонавий педагогик технологияларни амалиётга жорий қилиш. – Тошкент, 2008. (Yuldashev J., Usmonov S.A. Introduction of modern pedagogical technologies. – Tashkent, 2008.)
5. Тошпўлатов Т., Ғаффоров Я. Тарих ўқитиш методикаси. –Тошкент: Университет, 1999. (Toshpulatov T., Gafforov Ya. Methods of teaching history. – Tashkent: University, 1999.)
6. Турсунов С. Хотира - барҳаёт, кадр - мангу. –Тошкент: Фан, 2010. – Б.10-11. (Tursunov S. Memory is eternal, dignity is eternal. –Tashkent: Fan, 2010. –P. 10-11.)
7. Турсунов С., Қобилов Э., Пардаев Т., Муртазоев Б. Сурхондарё тарих кўзгусида. – Тошкент: Шарқ, 2000. – Б. 203. (Tursunov S., Qobilov E., Pardaev T., Murtazoev B. Surkhandarya in the mirror of history. –Tashkent: Sharq, 2000. – P. 203.)
8. Турсунов С., Рашидов Қ. Бойсун. –Тошкент: Akademnashr, 2011. – Б. 108-110. (Tursunov S., Rashidov Q. Boysun. –Tashkent: Akademnashr, 2011. – P. 108-110.)

9. Толипов Ў., Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг татбикий асослари (ўқув қўлланма). – Тошкент: Фан, 2006. –Б.36. (Tolipov O., Usmonboeva M. Application bases of pedagogical technologies (textbook). –Tashkent: Fan, 2006. –P. 36.)
10. Толипов Ў., Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг татбикий асослари. –Б.37. (Tolipov O., Usmonboeva M. Application bases of pedagogical technologies –P. 37.)

ЎТМИШГА НАЗАР

3-МАХСУС СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-3

LOOK TO THE PAST

SPECIAL ISSUE-3

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000